

prima instanță: Judecătoria Edineț, sediul Briceni (jud.: G. Comerzan)
instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud.: I. Grosu, A. Gazbuz, A. Ciobanu)

Î N C H E I E R E

14 noiembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecători

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Dmitrii Lavric,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Dmitrii Lavric
împotriva Societății pe Acțiuni „Nord Zahăr” cu privire la anularea ordinului de
concediere, restabilirea în funcție și repararea prejudiciului moral,
împotriva deciziei din 24 mai 2018 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost
respinsă cererea de apel depusă de Dmitrii Lavric și menținută hotărârea din 01
februarie 2018 a Judecătoria Edineț, sediul Briceni,

c o n s t a ț ă :

La 30 octombrie 2017, Dmitrii Lavric a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Societății pe Acțiuni „Nord Zahăr” cu privire la anularea ordinului de
concediere, restabilirea în funcție și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că prin ordinul nr. 88 din 6
noiembrie 1984 a fost angajat în funcție de electrician la Societatea pe Acțiuni
„Nord Zahăr”. Astfel reclamantul a notat că prin ordinul nr. 8-k din 24 aprilie
2000, Societatea pe Acțiuni „Nord Zahăr” și-a sistat activitatea din lipsă de materie
primă, iar salariații, inclusiv și el au fost trimiși în concediu neplătit, pentru o
perioadă nedeterminată.

Dmitrii Lavric a menționat că la 6 august 2017, prin intermediul oficiului
poștal a primit din partea administrației Societății pe Acțiuni „Nord Zahăr”,
invitație pentru a se prezenta la serviciu începând cu 7 august 2017.

Reclamantul a specificat că la data respectivă s-a prezentat la sediul
Societății pe Acțiuni „Nord Zahăr”, însă paznicii i-au comunicat că nu este prezent
nimeni din administrație. În acest sens, reclamantul a relatat că a stat la poartă
câteva ore, după care a plecat acasă.

Dmitrii Lavric a relevat că la 10 septembrie 2017 a recepționat o nouă
solicitare din partea Societății pe Acțiuni „Nord Zahăr” de a se prezenta la serviciul
la 11 septembrie 2017. Reclamantul a afirmat că s-a prezentat la serviciul și de

această dată, însă dat fiind faptul că nimeni din administrație nu erau la sediul Societății pe Acțiuni „Nord Zahăr”, el a plecat acasă.

Reclamantul a precizat că prin ordinul nr. 17-k din 11 septembrie 2017 a Societății pe Acțiuni „Nord Zahăr” a fost concediat în temeiul art. 86 alin (1), lit. h) din Codul muncii, pentru absența fără motive întemeiate de la lucru timp de 4 ore consecutive în timpul zilei de muncă.

Solicită Dmitrii Lavric anularea ordinului de concediere nr. 17-k din 11 septembrie 2017 a Societății pe Acțiuni „Nord Zahăr”, restabilirea în funcție și repararea prejudiciului moral în sumă de 50 000 lei.

Prin hotărârea din 1 februarie 2018 a Judecătoriei Edineț, sediul Briceni, acțiunea formulată de Dmitrii Lavric a fost respinsă ca neîntemeiată (f.d. 65-70).

Pentru a hotărî astfel, instanța de judecată a constatat că ordinul nr. 17-k din 11 septembrie 2017 a Societății pe Acțiuni „Nord Zahăr” cu privire la concedierea reclamantului este legal și întemeiat și nu există temeiuri pentru anularea ordinului respectiv.

În drept, hotărârea judecătorească a fost întemeiată în baza prevederilor art. 86 alin. (1), lit. h), 89, 206 alin (1), lit. d), 210 și 355 din Codul muncii.

Prin decizia din 24 mai 2018 a Curții de Apel Bălți, s-a respins apelul declarat de Dmitrii Lavric și s-a menținut hotărârea din 1 februarie 2018 a Judecătoriei Edineț, sediul Briceni (f.d. 89-93).

La 25 iunie 2018, Curtea de Apel Bălți a expediat în adresa participanților la proces copia deciziei adoptate (f.d.94 d).

La 24 august 2018, Dmitrii Lavric, a declarat prin intermediul oficiului poștal recurs împotriva deciziei din 24 mai 2018 a Curții de Apel Bălți, solicitând casarea acesteia și a hotărârii din 1 februarie 2018 a primei instanței, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În motivarea ilegalității deciziei contestate, recurentul a afirmat că instanțele judecătorești prin hotărârile pronunțate i-au încălcat dreptul la viață și la un trai decent.

Astfel recurentul a menționat că timp de 16 ani s-a aflat în concediul neplătit, a depus nenumărate cereri în adresa Societății pe Acțiuni „Nord Zahăr”, prin care a solicitat de a-i oferi un loc de muncă, însă aceste cereri au rămas fără succes.

Consideră că ordinul nr. 17-k din 11 septembrie 2017 a Societății pe Acțiuni „Nord Zahăr” este o provocare, o răfuială și o falsificare.

La 11 octombrie 2018, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție a comunicat cererea de recurs Societății pe Acțiuni „Nord Zahăr”, informând că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu este prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia (f.d. 103).

La 5 noiembrie 2017, Societatea pe Acțiuni „Nord Zahăr” a depus referință, prin care a solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibil.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la articolul 440 din Codul de procedură civilă,

completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs formulată de Dmitrii Lavric este inadmisibilă, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Instanța de judecată subliniază că un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil prevăzute la articolul 6 parag. (1) din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (a se vedea *Lebedinski vs Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, parag. 32, *Sultan vs Republica Moldova*, 5 iunie 2018, parag. 24).

În aceste condiții, procedura de admisibilitate a cererii de recurs va fi efectuată și analizată prin prisma articolului sus - citat, care cuprinde, în mod particular, dreptul de acces la justiție și dreptul de a fi auzit.

Instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, criteriile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, inter alia, *Marc Brauer vs Germania*, 1 septembrie 2016, parag. 34; *Miessen vs Belgia*, 16 octombrie 2016, parag. 64; *Samardžić vs Croația*, 20 iulie 2017, parag. 28; *Zubac vs Croația (Marea Cameră)*, 5 aprilie 2018, parag. 82).

La început, judecătorul raportor a făcut un raport verbal în fața completului de judecată instituit în corespundere cu articolul 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă. Așadar, în conformitate cu articolul 433 lit. a¹), b), c) și d) din Codul de procedură civilă, instanța de judecată a verificat dacă actul judecătoresc poate fi atacat cu recurs, dacă cererea dedusă judecății este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Prin urmare, obiectul prezentei cereri se referă la decizia din 24 mai 2018 a Curții de Apel Bălți, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

În baza cercetării materialelor cauzei, completul de judecată nu a identificat faptul că recursul a fost examinat anterior, fiind respectate, totodată, dispozițiile articolului 430 din Codul de procedură civilă, cu privire la subiecții abilitați cu dreptul de a depune recurs.

În conformitate cu articolul 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul respectiv este de decădere și nu poate fi restabilit. Această limită temporală este esențială pentru a asigura buna

administrare a justiției și, în special, principiul securității juridice (a se vedea Marc Brauer, *ibidem*, par. 35; *Tence vs Slovenia*, 31 mai 2016, par. 31).

În procedura de filtru, instanța de recurs a reținut că decizia integrală a instanței de apel din 24 mai 2018 a fost expediată în adresa părților la 25 iunie 2018 (f. d. 94 d), iar conform avizului de recepție se confirmă faptul că recurentul a recepționat copia deciziei instanței de apel la 28 iunie 2018 (f.d. 96).

Astfel, în atare situație recursul declarat de Dmitrii Lavric este depus în termenul prevăzut de art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

În aceeași ordine de idei, materialele cauzei au confirmat faptul că recursul nu a fost examinat anterior, fiind respectate, totodată, dispozițiile art. 430 din Codul de procedură civilă.

În continuare, completul de judecată a audiat raportul verbal al judecătorului raportor, cu privire la esența și temeiurile recursului, inclusiv dacă argumentele recurentului referitoare la ilegalitatea deciziei atacate întrunesc criteriile formale din articolul 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Articolul 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă dictează regula principală, potrivit căreia, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

La acest capitol, alin. (2) și (3) din articolul 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat. Iar, alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Mai mult, modul de prezentare și formulare a chestiunilor de drept a fost explicat în punctele 22 – 27 din Hotărârea explicativă nr. 5 din 11 noiembrie 2013 a Plenului Curții Supreme de Justiție (a se vedea similar *Trevisanato vs Italia*; 16 decembrie 2016, par. 22 – 23, 36).

În mod corespunzător, instanța de recurs notează că reglementările referitoare la rigorile impuse de articolul 432 alin. (1) - (4) din Codul de procedură civilă sunt redactate suficient de clar și îndeplinesc criteriul de previzibilitate. Mai mult, scopul acestui articol este, atât de a proteja interesul recurentului de a obține, după caz, casarea sau modificarea deciziei atacate, cât și de a păstra rolul Curții Supreme de Justiție de a se ocupa numai de probleme de o importanță semnificativă specificat în articolul 1 alin. (2) din Legea nr. 789-XIII din 26 martie 1996 (a se vedea *Zubac*, *ibidem*, par. 83, 105 - 106).

În consecință, limitările impuse de articolul 432 alin. (2) – (4) din Codul de procedură civilă urmăresc un scop legitim, respectând în același timp cerințele securității juridice și buneii administrări a justiției (a se vedea *Benjamin Nersesyan vs Armenia*, 19 ianuarie 2010, par. 22; *Marc Brauer*, *ibidem*, par. 35; *Miessen*, *ibidem*, par. 67; *Sturm vs Luxemburg*, 27 iunie 2017, par. 36; *Zubac*, *ibidem*,

parag. 98). Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea *Ronald Vermeulen vs Belgia*, 17 iulie 2018, parag. 44).

Astfel, instanța de judecată conchide că judecarea recursului, exercitat conform rigorilor impuse de articolul 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, are caracter devolutiv numai pentru problemele de drept material și procedural. Curtea Supremă de Justiție verifică doar legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt. În acest caz, instanța de recurs nu cercetează cum a fost reflectată realitatea obiectivă a faptelor determinate de instanțele ierarhic inferioare, cu excepția situației în care constatările pot fi considerate arbitrare sau vădit nerezonabile.

În speță, completul de judecată nu a identificat niciun indiciu care, la prima vedere, ar putea ridica probleme de drept prin prisma articolului 432 din Codul de procedură civilă.

Instanța de judecată observă că recurentul Dmitrii Lavric a criticat decizia din 24 mai 2018 a Curții de Apel Bălți în baza articolul 432 din Codul de procedură civilă, fără a specifica expres unul din temeiurile prevăzute la alineatele (2), (3), (4) din articolul citat. Totuși, în virtutea principiului *jura novit curia*, instanța de recurs are competența de a decide asupra caracterului juridic al argumentelor inserate în cererea de recurs, prin examinarea lor, în lumina temeiurilor articolului 432 alin. (2), (3), (4) din Codul de procedură civilă.

Instanța de judecată notează că, pentru a motiva respingerea apelului avansat de Dmitrii Lavric, Curtea de Apel Bălți s-a călăuzit de articolul 86 alin. (1), lit. h) din Codul muncii.

Recurentul Dmitrii Lavric nu a demonstrat și nu a arătat motivele nelegalității hotărârii instanței de apel în privința respingerii acțiunii sale.

Instanța de judecată subliniază că recurentul nu a criticat textele de lege aplicate de instanța de apel. Mai mult, nu a dat detalii cu privire la încălcările comise de instanța de apel pe care le-ar fi considerat esențiale.

Curtea reiterează că absența unei raționamente detaliate în deciziile unei instanțe superioare nu constituie o încălcare a articolului 6 din Convenție, deoarece decizia primei instanțe este suficient motivat (a se vedea, de exemplu, *Feryadi Şahin v. Turcia*, nr 33279/05, § 22, 13 septembrie 2011, și *Kabasakal și Atar c. Turciei* (dec.), 70084/01 și 70085/01 noastre, din 1 iulie 2003) – motivare, *TAŞKAYA c. TURQUIE*, 13 februarie 2018, parag. 56.

În astfel de situație, Dmitrii Lavric nu a demonstrat că instanțele inferioare au apreciat în mod arbitrar probele prezentate, care a permis încadrarea faptei recurentului la circumstanțele de drept citate. Totodată, recurentul nu a reușit să convingă că instanțele inferioare i-au limitat într-o măsură specifică dreptul de a-și argumenta și dovedi poziția în proces sau de a alege modalitățile și mijloacele susținerii ei de sine stătător și independent de instanță.

În orice caz, completul de judecată observă că recurentul, a formulat prezenta cerere după ce a beneficiat de o procedură contradictorie în fața instanțelor ierarhic inferioare. De altfel, acesta a avut ocazia de a-și prezenta elementele de probă și de a-și apăra cauza în mod liber, fiind audiat de o primă instanță și de o instanță de apel, care au fost competente de a examina toate chestiunile de fapt și de drept invocate de părți și relevante litigiului (a se vedea A.

Menarini Diagnostics S.R.L. vs Italia, 27 septembrie 2011, parag. 59; Akaki Tchaghiashvili, 2 septembrie 2014, parag. 34, Samardžić, ibidem, parag. 31, Gohe și alții vs Franța, 3 iulie 2018, parag. 41 - 43).

Un raționament subsidiar rezidă în faptul că recurentul, care a fost în măsură să cunoască cerințele articolului 432 alin. (2) – (4) din Codul de procedură civilă, iar, după caz, să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea, mutatis mutandis, Henrioud vs Franța, 5 noiembrie 2015, parag. 61, Trevisanato, ibidem, parag. 45, Sturm, citată mai sus, parag. 40,).

Pe baza celor prezentate, completul de judecată constată că observațiile recurentului Dmitrii Lavric nu dezvăluie nicio aparență a încălcării normelor de drept material sau procedural, dar nici a încălcării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Prin urmare, raționamentele inserate în recurs nu pot fi calificate ca esențiale și nu ar putea obliga instanța de recurs să primească cererea acestuia spre examinarea în fond și, eventual, să caseze/modifice hotărârea judecătorească contestată. În mod corespunzător, punctele de vedere al recurentului nu sunt compatibile cu cerințele prevăzute la articolul 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă, iar, în consecință, recursul dedus judecății nu corespunde condiției de a fi efectiv (a se vedea, inter alia, Petrovic vs Luxemburg, 17 februarie 2011, parag. 31 – 33, Sturm, ibidem, parag. 32).

Considerațiile de mai sus sunt suficiente pentru a permite instanței de judecată de a reține existența temeiului prevăzut la articolul 433 lit. a) din Codul de procedură civilă. În atare condiții, conjunctura respectivă confirmă că marja de apreciere a instanței de recurs nu a fost disproporționată cu obiectivele securității raporturilor juridice și buneii administrări a justiției, după caz, s-a accentuat rolul instanței supreme de a interpreta uniform legea și de a soluționa litigiile apărute în cadrul aplicării legilor, în raport cu obiecțiile formulate în recurs. Deci, în opinia instanței, normele de drept nu au format un obstacol care să afecteze esența dreptului recurentului de acces la un tribunal.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi auzit de o instanță”, garantat de articolul 6 parag. 1 din C.E.D.O., instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză și de trăsăturile speciale ale procedurii în ordine de recurs (a se vedea, inter alia, Latourniere vs Franța, 10 decembrie 2002, parag. 2; Hansen vs Norvegia, 2 octombrie 2014, parag. 71 – 74). În concepția instanței europene, articolul 6 parag. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind lipsit de șanse de succes (a se vedea, mutatis mutandis, Kukkonen vs Finlanda (nr. 2), 13 ianuarie 2009, parag. 24; Papaioannou vs Grecia, 2 iunie 2016, parag. 45; Baydar vs Olanda, 24 aprilie 2018, parag. 46; Guelfucci vs Franța, 3 iulie 2018, parag. 42 - 44). Aceste raționamente se transpun direct în cazul de față, de vreme ce esența și temeiurile din recursul dedus judecății, inclusiv și argumentele din el, nu sunt în stare să afecteze legalitatea deciziei atacate sau a procedurii în ansamblu.

Având în vedere circumstanțele care preced, completul de judecată decide în mod unanim că recursul declarat de către Dmitrii Lavric nu ridică probleme de

drept și nu poate fi acceptat spre examinare în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu articolul 270, articolul 433 lit. a) și articolul 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Dmitrii Lavric.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Tatiana Vieru

Judecători

Maria Ghervas

Nicolae Craiu